

Länstyrelsen
Jämtlands län

Yttrande

Datum
2019-12-16

Diarienummer
500-7087-2019

Regeringskansliet
Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss av PM "Genomförande av reviderade EU-direktiv på avfallsområdet" samt Naturvårdsverkets redovisning om spårbarhet

Er beteckning: M2019/017776/R

Allmänna synpunkter

Länstyrelsen anser att definitionerna ger förtydliganden och att det är positivt att begreppen får samma betydelse i de olika lagar och förordningar som berörs. I vissa fall innebär dock övergången till det allmänna och kortare begreppet *behandling* att vissa lagrum blir svårare att förstå. Förslaget medför också att vissa lagrum flyttas.

Många av de föreslagna åtgärderna bedöms medföra bättre möjligheter till avfallsförbyggande arbeten, återanvändning och återvinning. Det är dock förvirrande att begreppen återanvändning och materialåtervinning används på flera ställen med olika omfattningar.

Länstyrelsen anser att ändringarna bör träda i kraft den 1 juli 2020 istället för den 5 juli 2020.

Synpunkter på vissa avsnitt

Spillolja (avsnitt 7)

Definitionen av spillolja ändras i enlighet med avfallsdirektivet. För rapporteringens skull är det viktigt med överensstämmande beskrivningar men Länstyrelsen anser att det behövs förtydliganden, gärna med fler exempel.

När det gäller behandling av spillolja anges att regenerering till basoljor genom raffinering eller annan materialåtervinning som ger likvärdiga eller bättre miljöeffekter ska prioriteras. Det förekommer dock även rening av spillolja till bränsleprodukter.

"Kommunalt avfall" istället för "hushållsavfall" (avsnitt 9.3)

Den definition av *kommunalt avfall* som införts i avfallsdirektivet skiljer sig från det svenska begreppet hushållsavfall genom att bygg- och rivningsavfall från mindre reparations- och underhållsarbeten respektive avloppsslam/latrin undantas. Begreppet kommunalt avfall föreslås införas även i svensk rätt och begreppet hushållsavfall föreslås tas bort.

Länstyrelsen anser att fördelarna med förslaget är att förändringen förtydligas samt att begreppet överensstämmer med mål och rapporteringskrav för medlemsländerna.

Yttrande

Datum
2019-12-16

Diarienummer
500-7087-2019

Nackdelen är en risk för förvirring eftersom begreppet kommunalt avfall inte motsvarar det avfall som kommunen ska fortsätta ansvara för (d.v.s. det man idag kallar hushållsavfall).

Uttrycket hushållsavfall är väl inarbetat i Sverige. Även om förklaringen av vad som är hushållsavfall har ansetts oklar i vissa sammanhang har det förtydligats via praxis och vägledning. Ett alternativ är därför att behålla begreppet och i så fall göra en ny och tydlig beskrivning av vad som omfattas.

Frival för verksamheter att lämna avfall till annan än kommunen (avsnitt 9.4–9.5)

I en yrkesmässig verksamhet kan det uppstå både avfall som ska hanteras av kommunen och avfall som ska omhändertas via verksamhetens eget ansvar. Det föreslås en möjlighet för verksamheter att genom ett s.k. frival anlita någon annan insamlare även för det avfall som tillhör kommunens ansvar eller omhändertar avfallet på annat sätt.

Länsstyrelsen bedömer att frivalet kan medföra mer transporter samt problem för kommunerna genom mer arbete med tillsyn och avgiftsadministration. Dessutom blir det mindre förutsägbarhet inför investeringar som exempelvis biogas- eller sorteringsanläggningar. Glesbygdskommuner och kommuner med en stor andel avfall från turismverksamheter kan få höga kostnader för avfallshämtning om många anläggningar anmäler frival. Enligt förslaget ska kostnaderna finansieras av avgifter, vilket kan medföra ökade kostnader för verksamheter utan frival samt kommuninvånare.

Det är något oklart om anmälan om frival ska gälla viss tid (exempelvis samma tid som avtal med annan aktör), tillsvidare eller tills vissa förhållanden ändras. Vid problem med en annan aktör, som större transport- eller lagerbrister eller konkurs, kan det uppkomma ett snabbt behov av kommunalt omhändertagande av avfallet.

Om förslaget införs är det viktigt att tydliggöra vem som kan anmäla frival och gränsen för yrkesutövning. Enligt förslaget är det den som är skyldig att betala renhållningsavgift till kommunen som kan anmäla frival, ofta fastighetsinnehavaren. När det gäller gränsen för yrkesmässig verksamhet kan det uppstå frågor kring exempelvis samfällighetsföreningar och gemensamhetsanläggningar, kommunala verksamheter som skola/äldreboende, regioner/sjukhus, campingplatser/stuguthyrning, bostadsrättsföreningar med näringsidkare som hyresgäster, allmännyttan och övriga flerbostadshus med hyresrätter.

Länsstyrelsen noterar att problemet med bedömning av avfall från fettavskiljare nämns i avsnitt 9.5. Enligt dagens vägledning hör det inte till hushållsavfall och jämförligt avfall. Fler och fler hushåll och verksamheter installerar dock fettavskiljare. Det vore önskvärt med en större tydlighet än att bara hänvisa till en lösning via framtida rättstillämpning eftersom det avgör ansvar för avfallshanteringen och frival.

Bygg- och rivningsavfall (avsnitt 9.6 och 13)

Det är bra att begreppet beskrivs och ansvaret förtydligas. Länsstyrelsen bedömer dock att det även fortsättningsvis kommer att vara svårt vid en återvinningscentral att avgöra om bygg- och rivningsavfallet kommer från hushåll eller verksamhetsutövare. En firmabil kan även användas för transport av hushållsavfall och ett hushåll kan transportera avfall som uppkommit från en hantverkares arbete med hushållets bostadshus.

Dispenser (avsnitt 11.2)

Länsstyrelsen är positiv till införande av möjligheter att medge dispens från utsortering av brännbart avfall, krav på separat insamling av matavfall från hushåll och krav på utsortering av bygg- och rivningsavfall. I föreskrifterna bör det sedan förtydligas vad som menas med de enskilda fall där Naturvårdsverket respektive kommunen kan medge dispens (enskild kommun, enskilt område, enskild verksamhetsutövare, enskilt hushåll, enskilda förhållanden).

Förslag på hur kravet i avfallsdirektivet om säkerställande att biologiskt avfall separeras och materialåtervinns vid källan eller samlas separat senast 2023 ska tas fram senare. Även där berörs möjligheter till undantag från separat insamling. Länsstyrelsen anser att det bör framgå om dagens möjlighet för enskilda att anmäla eget omhändertagande av matavfall kommer att ändras.

Skyldighet att erbjuda andra att förbereda avfall för återanvändning (avsnitt 12)

Viss vägledning ges angående frågan om det kan uppkomma ett nytt producentansvar vid nytt tillhandahållande på marknaden men mycket återstår att bedöma i det enskilda fallet.

Det är oklart om kommunen ska anses vara insamlare/behandlare och därmed vara skyldig att informera om och erbjuda avfall som kan förberedas för återanvändning. Det behöver i så fall vara tydligt på vilka grunder kommunen ska välja nätverk som ska få tillgång till avfall på exempelvis återvinningscentraler. Det kan annars uppkomma problem med snedvridning av konkurrens eller orättvis hantering. Både ideella och kommersiella aktörer kan förekomma. Det är även otydligt om hanteringen behöver upphandlas eller konkurrensutsättas.

Det framgår inte om det ska vara möjligt för privatpersoner att kunna lämna avfall till en kommunal avfallsanläggning och, av integritetsskäl mm, slippa förberedelse för återanvändning.

Avfallsregister (avsnitt 18–19 och Naturvårdsverkets redovisning)

Enligt promemorian bedömer Naturvårdsverket att cirka en miljon verksamheter ska lämna uppgifter i avfallsregistret och uppgifterna ska användas av över 300 myndigheter.

Länsstyrelsen anser att det stora antalet användare samt att olika aktörer ska göra anteckningar i samband med avfallsöverlämning ställer höga krav på systemet. Systemet ska fungera i juli 2020 när förändringarna ska träda i kraft.

Förslaget ställer dessutom krav på alla avfallsaktörer. Enligt anvisningarna ska uppgifter om uppkommet avfall göras i tidsföljd. Något krav på digitala transportdokument införs dock inte i nuläget utan är frivilligt. Naturvårdsverket föreslår inte heller några sanktioner i nuläget. Det kan vara lämpligt med tanke på de stora förändringarna.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Yttrande

Datum
2019-12-16

Diarienummer
500-7087-2019

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Jöran Hägglund med miljöskyddshandläggare Karin Olsson Westbye som föredragande. I den slutliga handläggningen deltog även länsråd Susanna Löfgren, chefsjurist Jon Paulsson och enhetschef för Djur- och miljöenheten Marina Wallén Mattsson.

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför underskrifter.